

Człowiek musi kształtować swe postępowanie, wartości i cele według wzoru, który jest właściwy dla człowieka, po to, aby osiągnąć, utrzymać, wypełnić, cieszyć się celem ostatecznym, tj. celem samym w sobie, jakim jest jego własne życie.

Wartość jest tym, co zdobywa się i utrzymuje, cnota zaś to sposób, w jaki zdobywa się i utrzymuje wartość. Trzy kardynalne wartości etyki absolutnej – trzy wartości, które razem stanowią instrument realizacji celu ostatecznego, tj. realizacji własnego życia – to: rozum, cel i ambicja oraz odpowiadające im cnoty: racjonalność, skuteczność i duma.

Skuteczna praca jest centralnym celem racjonalnego życia człowieka, centralną wartością integrującą i określającą hierarchię wszystkich innych wartości. Rozum jest źródłem, warunkiem wstępnym skutecznej pracy, duma jest rezultatem.

Racjonalność jest podstawową ludzką cnotą, źródłem wszystkich innych cnot. Główną ludzką wadą, źródłem wszystkich błędów jest akt dekoncentrowania umysłu, zawieszania świadomości, co w konsekwencji prowadzi nie tyle do ślepoty, ile do umyślnego niedostrzegania; nie tyle do ignorancji, ile do umyślnego niewidzenia. Irracjonalność to odrzucenie instrumentów przetrwania i dlatego oznacza to angażowanie się w postępowanie unicestwiające; to, co jest przeciw umysłowi, jest także przeciw życiu samemu.

Cnota racjonalności oznacza uznanie i akceptację rozumu jako jedyne źródła wiedzy, jedyne sędziego wartości i jedyne przewodnika w postępowaniu. Oznacza totalne oddanie się stanowi pełnej, świadomej czujności, zachowywanie pełnej, świadomej koncentracji umysłu na wszystkich problemach i wyborach w ciągu godzin czuwania. Oznacza angażowanie się w najpełniejszy odbiór będącej w zasięgu rzeczywistości, a także zaangażowanie w stały, aktywny rozwój zdolności percepcyjnych, a więc wiedzy. Oznacza zaangażowanie się w rzeczywistość własnej egzystencji, tj. zasady, że wszystkie cele, wartości i sposoby postępowania dotyczą rzeczywistości: dlatego, że nikt nigdy nie może stawiać ponad percepcją rzeczywistości jakichkolwiek wartości lub rozważań. Oznacza przekonanie do zasady, że wszystkie poglądy, wartości, cele, pragnienia i postęпки muszą opierać się na, wywodzić z, być wybranymi i uprawomocnionymi przez proces myślenia – precyzyjny i dokładny proces myślenia animowany bezlitośnie ścisłym stosowaniem logiki, w takim zakresie, w jakim pozwalają na to zdolności. Oznacza akceptację odpowiedzialności za formowanie własnych sądów i kierowanie się w życiu własnym umysłem. Oznacza całkowity brak zgody na poświęcenie własnych przekonań na rzecz opinii i życzeń innych (co jest cnotą integralności) – że nigdy nie podejmuje się prób fałszowania w jakikolwiek sposób konkretnej rzeczywistości (co jest cnotą uczciwości) – że nigdy nie szuka się lub nie przyznaje nie zasłużonego, ani w postaci materialnej, ani duchowej (co jest cnotą sprawiedliwości). Oznacza to, że nigdy nie należy się spodziewać skutków bez przyczyn, i że nigdy nie należy wywoływać przyczyny bez brania pod uwagę odpowiedzialności za skutki (...). Oznacza to brak akceptacji dla jakichkolwiek form mistycyzmu, tj. jakichkolwiek roszczeń do pozazmysłowego, nieracjonalnego, nie dającego się zdefiniować, nadnaturalnego źródła wiedzy. Oznacza to oddanie się rozumowi, ale nie w sporadycznych aktach lub w odniesieniu do wyselekcjonowanych zagadnień lub też w specjalnych sytuacjach nadzwyczajnych, lecz w sposób stały jako droga życia.

Cnota skuteczności oznacza uznanie faktu, iż wydajna praca jest procesem, który podtrzymuje aktywność umysłu ludzkiego, procesem uwalniającym człowieka od konieczności dostosowania się do otaczającego go środowiska, tak jak to robią zwierzęta: procesem dającym mu moc dostosowywania środowiska do swoich potrzeb. Wydajna (skuteczna) praca jest drogą do nieograniczonych osiągnięć i angażuje najcenniejsze cechy ludzkiego charakteru: jego twórcze zdolności, ambicje, pewność siebie, jego brak zgody na poddawanie się klęskom, jego oddanie się przekształcaniu Ziemi na własny obraz i podobieństwo. „Skuteczna praca” nie oznacza zdekoncentrowanego wykonywania jakichś czynności ruchowych. Oznacza natomiast świadomie podjęte dążenie do skutecznej kariery w ramach racjonalnego wysiłku, wielkiego lub umiarkowanego, i na każdym poziomie umiejętności. W tym wypadku, z punktu widzenia etyki nie jest istotny ani stopień ludzkich umiejętności, ani skala wykonanej przez pracę, lecz najpełniejsze i najbardziej celowe wykorzystanie własnego umysłu.

Cnota dumy jest uznaniem następującego faktu: „ponieważ człowiek musi się wykazywać wartościami fizycznymi, tak więc konieczne jest również, aby żyć, wykazywanie się cechami charakteru, które czynią to życie wartościowym – a ponieważ jako człowiek jest istotą, która sama sobie zawdzięcza swe bogactwo, toteż musi również sama wykształcać swe wartości duchowe”. Cnotę dumy najlepiej daje się zdefiniować określeniem „ambicja moralna”. Oznacza to, że trzeba zdobyć – poprzez dążenie do własnej perfekcji moralnej – prawo do przedstawiania siebie jako wzoru wartości – prawo to zdobywa się, nie akceptując nigdy żadnego kodeksu irracjonalnego, irracjonalnych wartości, których nie sposób przestrzegać, aż drugiej strony, zawsze przestrzegając zasad racjonalnych – prawo to zdobywa się przez odmowę akceptowania niezasłużonej winy i nie popełniając takowej – lub, jeżeli już zostanie popełniona, niepozostawianie jej nie naprawionej – nie – pod dając się nigdy biernie słabościom charakteru – nigdy nie przykładając żadnej wagi ani nie przedkładając żadnego życzenia, obawy lub chwilowego nastroju ponad wartość własnej godności. A przede wszystkim oznacza to odrzucenie roli zwierzęcia ofiarnego, nietolerowanie żadnej doktryny, która głosi potrzebę samopoświęcenia się, traktując to jako moralną cnotę czy obowiązek.

Podstawową zasadą społeczną etyki absolutnej jest założenie, iż tak jak życie jest celem samym w sobie, tak każda żywa istota ludzka stanowi cel sam w sobie, a więc nie może być środkiem do celów czy dobrobytu innych, z czego wynika, że „osiągnięcie własnego szczęścia jest najwyższym moralnym celem człowieka”.

Polecenie: Omów i oceń podstawową zasadę i cnoty etyki absolutnej według A. Rand.